

ICT-alan kehitysnäkymiä tulevaisuuden yhteiskunnassa

ICT-alan ilmasto- ja ympäristöstrategia: väliraportin julkistuswebinaari

15.6.2020, klo 9.30–11.30

Toni Ahlqvist

Professori

Tulevaisuuden tutkimuskeskus

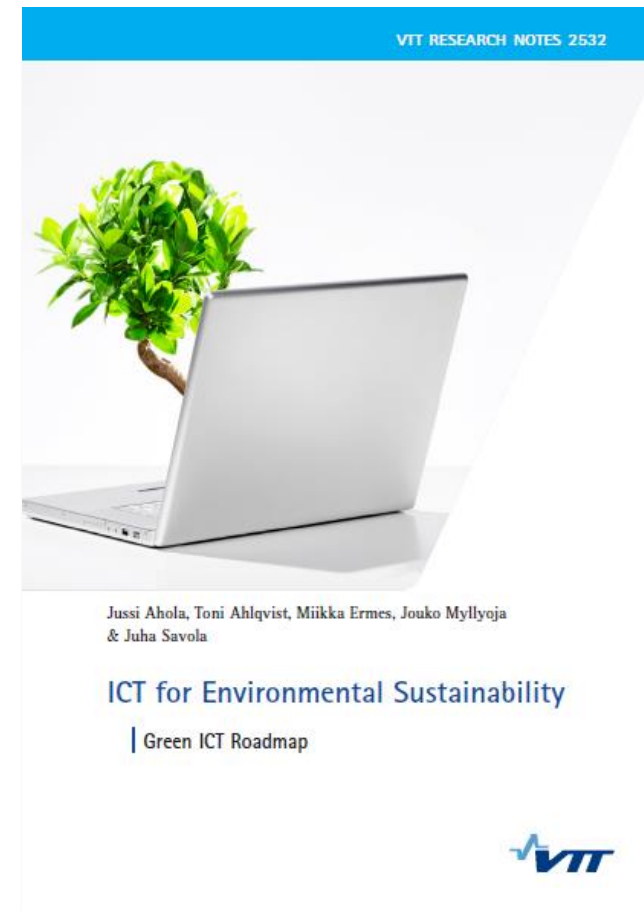
Turun kauppakorkeakoulu

UNIVERSITY
OF TURKU

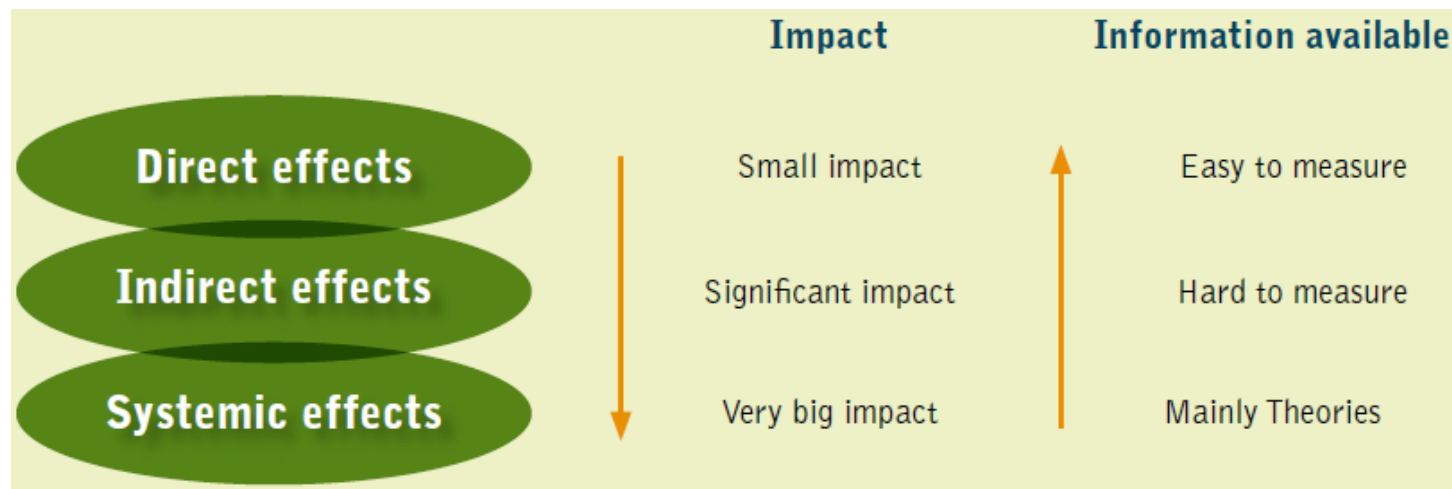
Green ICT Roadmap 2010 (VTT)

- ”IT kestäväää ympäristöä varten” (*ICT for environmental sustainability*)
  - ”IT:n optimaalinen käyttäminen yhteiskunnan kestäväen kehityksen edistämiseen. ... IT:tä sovelletaan ihmisten tuottaman ympäristökuorman minimointiin.”
- **Systeminen näkökulma**
  - IT:n tehokkuus riippuu systeemitason toiminnasta eli ihmisten, organisaatioiden ja poliittisten rakenteiden verkostomaisesta vuorovaikutuksesta
- **Kolme tiekarttaa**
  - **Ihmisten valtaistaminen** (*empowering people*): IT:n vaikutukset ihmisten ympäristötietoisuuteen
  - **Luonnonvarojen laajentaminen** (*extending natural resources*): kestäväntöimien toimintatapojen karsinta IT:n avulla
  - **Systemien optimointi** (*optimising systems*): eri systemien ympäristökuorman minimointi ja optimointi

Teknologisten muutosten systeemisyys

- **Muutosten kerrannaisvaikutukset**
  - Miten muutokset kytkeytyvät toisiinsa?
  - Suorat, epäsuorat, systeemiset vaikutukset
  - Vaikutusten mittaamisen vaikeus
- **Yhteiskunnalliset muutokset ja niiden ympäristövaikutukset**
  - Esimerkiksi työelämän paikkasidonnaisuuden löyhentyminen ja uudelleenjäsentyminen, monipaikkaisuus
  - Uudet teolliset tuotanto- ja toimintatavat, uudet tuotteet ja palvelut
  - Matkailun muutokset, virtualisoituminen

Teknologian materiaalisuus ja kiertotalous

- **Teknologia on aina materiaalista**
  - Vaikka data olisi immateriaalista, ei ole olemassa immateriaalista teknologiaa: päätelaitteet, infrastruktuurit, verkot, datakeskukset...
  - Teknologian käyttö ja kehittäminen on energiaintensiivistä
  - Toiminnalla on samanaikaisesti immateriaalisia, materiaalisia, systeemisiä ja planetaarisia vaikutuksia
- **Tulevaisuuden ”kiertotalouspakote”**
  - Ennen pitkää on tavalla tai toisella päästävä tilanteeseen, jossa kaikki tuotannossa käytettävät ainesosat ovat uudelleenkäytettävissä tai korvattavissa kierrätettävillä materiaaleilla
  - Kattava kiertotalous ja talouskasvun negatiivisten vaikutusten laajamittainen minimointi – utopiaa vai väistämätön tavoite?

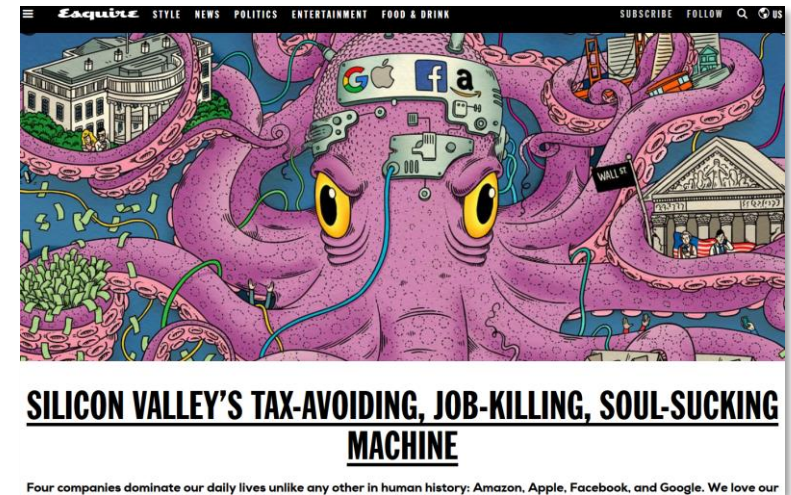

Digitalisaation geopolitiikasta

- **Kasvun epätasaisuus**
  - Digitaalista taloutta jäsentävät lopulta samat reunaehdot kuin muitakin talouden sektoreita
  - Kasautuminen ja keskittyminen
- **Kansainvälinen digitaalinen talous**
  - Ketkä määrittävät digitaalisen talouden suunnat: oligopolit, monopolit, start-upit vai valtiotoimijat?
  - Mitkä ovat kehityksen yhteiskunnalliset seuraukset? Mikä on kansalaisten rooli?
- **Vaikutukset yhteiskuntaan**
  - Kuka kerää datamme? Mihin sitä käytetään?
  - Kenen teknologiaa käytämme?
  - Huolehtivatko teknologian tuottajat ympäristövaikutuksista läpinäkyvästi?

Wired 21.10.2017

Esquire 8.2.2018

Who needs democracy when you have data?

Here's how China rules using data, AI, and internet surveillance.

by Christina Larson August 20, 2018

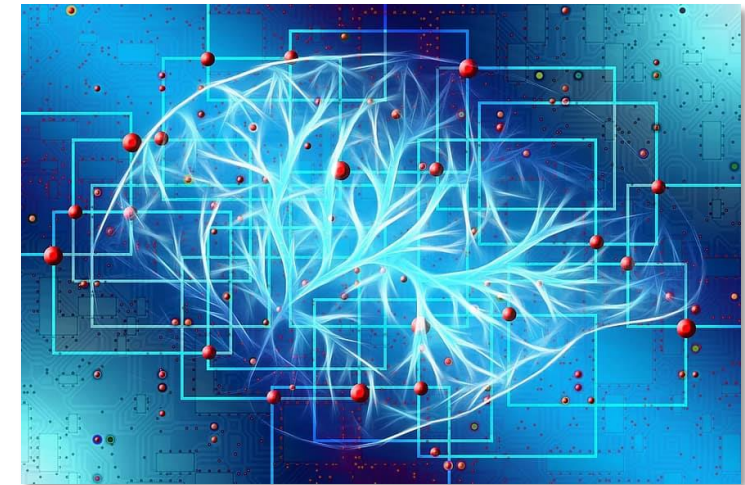

MIT Technology Review 20.8.2018

Huomioita ennakoijille ja ennakointiedon käyttäjille

- **Pohtikaa vaihtoehtoisia tulevaisuuksia**
  - Hahmotelkaa erilaisia kehitysmahdollisuuksia: uskottavia, epäuskottavia, todennäköisiä, epätodennäköisiä, mahdollisia, lähes mahdottomia
  - Miettikää, miten nämä vaihtoehdot voivat vaikuttaa toimintaanne
  - Etsikää toimintatapoja vaihtoehtojen varalle – strateginen muunneltavuus
- **Ottakaa heikot signaalit ja villit kortit huomioon (vrt. Covid-19)**
  - Etsikää tapoja käydä keskustelua myös yllättävistä toimintaympäristön muutoksen mahdollisuuksista
  - Pohtikaa, miten näitä muutosten ituja voi ottaa huomioon suunnittelussa

**UNIVERSITY
OF TURKU**

KIITOKSET!

toni.ahlqvist@utu.fi